

SAKAT ATLARI VURURLAR...

Şaidin Büyükbayram

■ Gecenin içinde. Gözleri kapalı. Eli ağaçta. Rüzgâr, ağaç yapraklarının arasından usul usul esiyor.

***

“Evet, evet... Öyle yapmalı. Tamamıyla kurtulmalı bu düşüncelerden. Yapamam, artık yapamam.” Mustafa, kafasındaki bu düşüncelerle ağır aksak hatta biraz da sancılı yürüyordu. Avucunda sıkıca tuttuğu bir şey taşıyordu. Zayıf, uzun ve kuru olan elini, bazen kaldırıyor, bazen indiriyor, bazen kemikli ve sivri olan çenesine götürüyor, bir süre öylece kaldıktan sonra tekrar aşağı salıyordu. Sanki avucunda taşıdığı bu şeyle bir maziye yaşıyor; solgun ve bezgin yüzü, bu maziyle birlikte eziliyor, ufalıyor, sonra aniden parlıyordu. Normalde kalın olan kaşları, şimdi daha da kalın ve dik duruyordu. İnce, cılız bedeni ona yük oluyor; bedenine oranla çok büyük olan başı, daha da büyüyor; bütün bedeni sadece bu baştan ibaretmiş gibi görünüyordu.

Mustafa; köyün dar, yer yer çukurlu toprak yollarından ağır ağır geçerken biraz önce döndüğü Mustafapaşa Sokağı'nı zar zor fark etti. Neredeyse köyün dışına gelmişti ve güneş ortadan kaybolalı pek olmamıştı. Hâlâ gökyüzünün kızıl sarısıyla aydınlanan köşe başları, kerpiç evlerin bahçe duvarları ve uzayıp giden, ileride bir yerde bir bütün hâline gelen gölgeler görülebiliyordu. Hiç düşünmeden devam etti. Ayakları onu, köyün dışına, dağlara doğru götürüyordu. Buralar köyün diğer yerlerine göre nispeten daha sessiz ve ıssızdı. Akşamın bu saatinde sürüleri ağıllara tıkmış, hızlıca evine giden birkaç atlının geride bıraktığı tozlardan başka pek bir hareketlilik belirtisi yoktu.

Elinde sıkıca hatta sertçe tuttuğu şeyi evirip çevirdikçe mazi gözleminin önünde canlanmaya devam ediyor, çocukluğundan beri etrafındakilerinin alaylarına maruz kaldığını hatırlıyor, bu çirkin görüntüsü yüzünden ona yapılan muameleler geliyordu aklına. Bütün bu cılızlığı, çirkinliği yetmiyormuş gibi eli hiçbir iş tutamıyor, hiçbir

beceriye elde edemiyordu. Birden babasının yıllarca ona “işe yaramaz”, “fazlalık” olarak baktığı zamanlar geldi aklına. Tadı iyice kaçtı, adımları daha da kararsız, daha da yönsüz bir hâl aldı. Eli, doğuştan hissiz olan sağ koluna gitti. Yere tükürdü ve yürümeye devam etti.

Küçükken bir gün, köyde bir atın ayağından sakatlandığı haberi gelmişti evlerine. O anda babasının ağzından bir cümle duymuştu: “Yapacak bir şey yok, vurmak lazım.” “Vurmak” kelimesini ilk kez orada işitmişti. Ne demek olduğunu tam olarak bilmiyordu. Merak edip babasıyla gitmek istemişti. Buna izin vermeyecek ne bilgisi ne de sevgisi vardı babasının. Oraya vardıklarında birkaç kişinin toplanmış olduğunu gördü. Birinin elinde uzun, demirden bir boru vardı ve yere yığılmış olan atın başına doğru tutuyordu. Daha ne olduğunu anlamadan borudan gürültülü bir ses yükselmişti. Korkudan gözlerini kapatmış ve açtığında adamın demir boruyu ortadan ikiye ayırıp, içinden bir şeyi çıkararak yere attığını görmüştü. Gözleri, bu şeyi takip ederek yere bakarken onun hemen arkasında, başından toprağa doğru kanlar akan atı dehşetle görmüştü. Sarılacak bir annesi yoktu. Annesi o doğduktan bir yıl sonra ağır bir hastalık yüzünden ölmüştü. Bu yüzden ne zaman böyle korksa ardına bakmadan koşmayı öğrenmişti. Yaşadığı dehşetin etkisiyle usulca ata doğru yürümüş, yerdeki şeyi eline alıp hızla uzaklaşmıştı. Kafasında tek bir düşünce vardı: “Sakat atları vururlar.”

Bu düşüncenin dehşetiyle koşmaya devam ederken birden daha önce hiç gelmediği kadar uzağa, köyün dışına; küçük, ortasında bir su birikintisi bulunan ağaçlık bir alana geldiğini fark etmişti. Nedense duraksamıştı. Etrafına bakınmış, ağaçların birbirine geçen dalları arasından süzülen güneş ışınlarının verdiği hayretle olduğu yerde kalarak çimlere uzanmıştı. Kafasının içindeki uğultu yavaş yavaş azalmış ve bir süre sonra tamamen geçmişti. Ağaç yapraklarının rüzgârla sohbetini dinlemiş, her bir dalı kendine arkadaş bellemiş, her bir gövdeye bir anne kucağı gibi sarılmaya başlamıştı. O gün, hayatında ilk defa kendisini bir yere ait hissetmiş, kalbi daha önce tatmadığı bir huzurla dolmuştu. Nitekim zamanın nasıl geçtiğini fark etmediği için hava kararınca onu bulmaya gelen babasının sinirli ve kalın sesiyle birden irkilmiş, uzun bir azar işitmiş ve acınası hayatı kaldığı yerden devam etmişti.

Mustafa, elindeki şeyi daha da sıkarak atın vurulma anını düşünürken ne kadar korktuğunu ve dehşete kapıldığını hatırladı. Ama yine de o olaydan sonra kafasının içine yerleşen bir düşünceden kurtulamıyordu. Emindi. Atlara uygulanan bu yasa, insanlara da uygulanmalıydı. Kendisi ve kendisi gibi sakat, işe yaramaz ve kimsenin istemediği kişileri vurmak gerekiyordu. Böylelikle bu sakat ve kusurlular hiç evlenemez, dünyaya kendisi gibiler daha fazla doğmazdı.

Çocukluğundan beri bu yükün ağırlığını taşıyordu. Ne oyunlarda ne sohbetlerde ne de kavgalarda diğer insanlarla birlikte olmuştu. Kimse onunla kavga bile etmiyordu. Okulda diğer çocuklar hep birlikte oyunlar oynarken o umursamıyormuş gibi yapıyor, düzgün çalışan tek eliyle zor bela başka işlerle meşgul oluyormuş gibi davranıyordu. Ama göz ucuyla hep diğer çocukları gözlü-

yordu. O, bir çocuğu mutlu edecek herhangi bir şeyden hiç nasip alamamıştı. Bütün bunlara rağmen bir zamanlar uğraşmıştı, denemişti diğerlerinin içine karışmayı. Çok ders çalışmıştı. En azından bu konuda birilerinden üstün olmak istiyordu. Bunu, az da olsa başarmıştı. Okuldaki birkaç tembel öğrenci onunla yalandan arkadaşlık kurmuştu fakat onların da çıkar için kendisiyle arkadaşlık kurduklarını biliyordu. Çünkü onlar aslında, herkes gibi, okulda en yakışıklı; eli, yüzü, ayağı en düzgün ve en zengin Ahmet'le arkadaşlık kurmaya çalışıyordu. Öğretmenlerinden ona ilgi duyan yoktu, ilgilenen de gerçekte ona acıdığı için ilgileniyordu. Nitekim sonunda, ders çalışmaktan da istediğini alamamış; okulu bitirememişti.

Aradan geçen onca yıldan sonra şimdi tek başına, yoksul, bitap bir hayat yaşıyordu. Doğduğu köyden bir gün bile dışarıya çıkmamıştı. Kimse onunla arkadaşlık kurmuyor, zaten artık o da bunu istemiyordu. İnsanlardan kaçtıkça kaçıyor. Ama canını hâlâ çok yakan bir şey vardı ki o da yaşıtı kadınların onu görünce yüzünü ekşitmeleri, hemen başını çevirmeleriydi. Buna dayanamıyordu. Birkaç kere evlenmek niyetiyle birilerine haber göndermiş ancak duyan ya gülüp geçmiş ya da hiç orali bile olmamıştı. Üstelik kimisi "Kala kala ona mı kaldım!" demişti. Bu birkaç başarısız denemeden sonra artık iyice içine kapanmış ve ilk gençlik yıllarının en güzel hislerini de böylece içine gömmüştü. Şimdi tamamen kendine çekilmişti. İnsan gruplarından uzak duruyor, kahvehanelerin önünden dahi geçmiyordu. İki kişi fısır fısır bir şey konuştu mu, kendisiyle ilgili konuştuklarını sanıyor; birileri güldü mü sesler kafasına bir kurşun gibi işliyordu. Dikkati sürekli insanların onun hakkında ne düşündüklerine yönelikti. Direnemiyordu.

Hava iyice kararınca ayaklarının kendisini yine köyün dışına, her zaman getirdiği yere getirdiğini fark etti. Burası onun âdeta ağaçlardan örülü mağarasıydı. Her yanını yorgunluk ve dağınıklık sarmıştı. Fikirleri karmakarışık, duyguları perişan hâldeydi. Bilerek veya bilmeyerek, öyle veya böyle yolu böyle zamanlarda hep buraya çıkıyordu. Dünyanın büyüklüğünden bu kadar kaçarken bu küçük ağaç topluluğu onun en büyük kalesiydi. Gözlerine perdeler inerken o, sığınağına gelmiş olmanın verdiği rahatlıkla kendini bayılır gibi yere bıraktı. Elini bir ağacın gövdesine attı ve gözlerindeki son güçle yukarıya, gökyüzüne baktı. Şimdi gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Derken gözleri kapandı ve eli gevşedi. Elindeki şey yavaşça kaydı. Bu, atı vuran silahın boş fişegi idi.

Gecenin içinde. Gözleri kapalı. Eli ağaçta. Rüzgâr, ağaç yapraklarının arasından usul usul esiyor. Bir zaman sonra uyandı. Etrafına yabancı gözlerle bir bakış attıktan sonra nerede olduğunu anladı. Biraz da olsa rahatladı. Ama yüreği hâlâ ona çok ağır geliyordu. Doğrulmaya çalışırken eli yerdeki fişeğe çarptı. Fişegi hemen eline aldı. Uzun uzun baktı. Tam o sırada ağaçların ortasında bulunan ufak su birikintisinin kenarına bir şeyin yanaştığını gördü. Ay yükselmiş ortalık biraz daha aydınlanmıştı. Dikkatli bakınca bunun bir at olduğunu anladı. Şaşırıldı. Bu saatte burada atın ne işi var, diye geçirdi içinden. Yerinden kalktı ve ata doğru yürümeye başladı. Birikintinin öbür tarafına yavaşça geçip atın bir adım yakınana kadar ilerledi. At ne ürktü, ne de huysuzlandı. Sadece

usulca başını kaldırıp ona baktı. Mustafa atın gözlerini gördüğü anda karşısındakini bir insan zannetti. Daha önce böyle yumuşak bakışlar görmemişti. Bu bakışlar onu o kadar heyecanlandırmıştı ki biriyle güzelce konuşabilmenin hasretiyle birden: “Yorgun musun? Ben de yorgunum. Hep yorgunum. Hayatım boyunca yorgundum.” dedi ve sağlam olan tek kolunu atın boynuna atarak ona sımsıkı sarıldı.

Gecenin içinde, ağaç yapraklarının hışırtılarının verdiği anne şefkati ve atın bakışlarından aldığı baba güveniyle öylece kaldı. Bu küçük ağaçlık şimdi yeni bir zamana gebeydi.